

Δείκτης αντιλήψεων για τη διαφθορά

Description

Χαράλαμπος Έλληνας *

Η οργάνωση Διεθνής Διαφάνεια μόλις δημοσίευσε την ετήσια έκθεση 2022 “Δείκτης Αντιλήψεων Διαφθοράς (Corruption Perceptions Index)”. Η Κύπρος βρίσκεται σε θλιβερή θέση στην κατάταξη, υποχωρώντας για άλλη μια φορά.

Πρόκειται για μια έκθεση που συντάσσεται ανεξάρτητα, βάσει σταθερών κριτηρίων, και ως εκ τούτου παρέχει αμερόληπτη αξιολόγηση των επιδόσεων των χωρών στον κόσμο τα τελευταία 11 χρόνια, από τότε που δημοσιεύθηκε για πρώτη φορά ο Δείκτης.

Ο Δείκτης κατατάσσει 180 χώρες και περιοχές σε όλο τον κόσμο με βάση τα αντιληπτά επίπεδα διαφθοράς στον δημόσιο τομέα, βαθμολογώντας σε κλίμακα από 0 (πολύ διεφθαρμένη), έως 100 (καθόλου διεφθαρμένη). Η βαθμολογία της Κύπρου το 2022 ήταν 52, λίγο πάνω από το μέσο όρο, αλλά πολύ κάτω από τη μέση βαθμολογία για την Ευρώπη, η οποία ήταν 66. Η Δανία κατέλαβε την πρώτη θέση με βαθμολογία 90. Τη δεύτερη θέση κατέλαβαν η Φιλανδία και η Νέα Ζηλανδία με βαθμολογία 87.

Το 2013 η Κύπρος κατέλαβε την 31^η θέση στην κατάταξη. Το 2018 έπεσε στην 38^η θέση και στο τέλος του 2022 έπεσε στην 51^η θέση. Στην ίδια θέση βρίσκεται και η Ελλάδα. Μεταξύ των χωρών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Κύπρος βρίσκεται στην 22^η θέση, με καλύτερες επιδόσεις μόνο από τη Μάλτα, και τις χώρες της Ανατολικής Ευρώπης, την Κροατία, τη Ρουμανία, τη Βουλγαρία, και την Ουγγαρία. Τίποτα για το οποίο να είμαστε υπερήφανοι, ειδικά όταν βρισκόμαστε στην τελευταία θέση μεταξύ των

δυτικοευρωπαϊκών χωρών, με τις οποίες φιλοδοξούμε να συγκρινόμαστε και πασχίζουμε να συνεργαζόμαστε.

Με άλλα λόγια, κατά τη διάρκεια των τελευταίων δέκα ετών, η Κύπρος συνέχισε μια καθοδική πορεία, πέφτοντας κατά μέσο όρο 2 θέσεις ανά έτος, συνέπεια της συνεχώς αυξανόμενης διαφθοράς. Και αν μη τι άλλο, η κατάσταση επιδεινώθηκε. Η Κύπρος έπεσε κατά 7 θέσεις κατά την πρώτη πενταετία, αλλά κατρακύλησε κατά 13 θέσεις κατά την τελευταία πενταετία. Μεταξύ των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αυτή είναι η χειρότερη επίδοση, εκτός από την Ουγγαρία που έπεσε κατά 30 θέσεις.

Η Διεθνής Διαφάνεια επισημαίνει ότι η διαφθορά υπονομεύει την ικανότητα των κυβερνήσεων να προστατεύουν τους πολίτες και διαβρώνει την εμπιστοσύνη του κοινού. Συστήνει ότι “οι κυβερνήσεις πρέπει να δημιουργήσουν περιθώριο για να συμπεριλάβουν το κοινό στη λήψη αποφάσεων – από ακτιβιστές και ιδιοκτήτες επιχειρήσεων μέχρι περιθωριοποιημένες κοινότητες και νέους. Στις δημοκρατικές κοινωνίες, οι άνθρωποι μπορούν να υψώσουν τη φωνή τους για να βοηθήσουν στην εξάλειψη της διαφθοράς και να απαιτήσουν έναν ασφαλέστερο κόσμο για όλους μας”.

Η έκθεση της Αντιλήψεων Διαφθοράς της Διεθνούς Διαφάνειας, διατυπώνει βασικές συστάσεις. Η αντιμετώπιση των απειλών που θέτει η διαφθορά για την ειρήνη και την ασφάλεια πρέπει να αποτελεί βασική αποστολή των πολιτικών ηγετών. Με προτεραιότητα τη διαφάνεια, την εποπτεία και την πλήρη και ουσιαστική συμμετοχή της κοινωνίας των πολιτών, οι κυβερνήσεις θα πρέπει:

- να ενισχύσουν τον έλεγχο και τις ισορροπίες και να προωθήσουν τη διάκριση των εξουσιών
- Να μοιράζονται πληροφορίες και να υποστηρίζουν το δικαίωμα πρόσβασης σε αυτές
- Να περιορίσουν την ιδιωτική επιρροή με τη ρύθμιση του lobbying και την προώθηση της ανοικτής πρόσβασης στη λήψη αποφάσεων
- Να καταπολεμούν τις διακρατικές μορφές διαφθοράς

Δύο από τις συστάσεις της έκθεσης Αντιλήψεων Διαφθοράς ξεχωρίζουν για την Κύπρο:

- Οι υπηρεσίες καταπολέμησης της διαφθοράς και τα όργανα εποπτείας πρέπει να διαθέτουν επαρκείς πόρους και ανεξαρτησία για την εκτέλεση των καθηκόντων τους. Οι κυβερνήσεις πρέπει να ενισχύσουν τους θεσμικούς ελέγχους για τη διαχείριση του κινδύνου διαφθοράς στον τομέα της άμυνας και της ασφάλειας.
- Να διασφαλιστεί ότι το κοινό λαμβάνει προσβάσιμες, έγκαιρες και ουσιαστικές πληροφορίες, μεταξύ άλλων για τις δημόσιες δαπάνες και την κατανομή των πόρων.

Πρέπει να υπάρχουν αυστηρές και σαφείς κατευθυντήριες γραμμές για την απόκρυψη ευαίσθητων πληροφοριών, μεταξύ άλλων στον τομέα της άμυνας.

Ακόμη και στην Ευρώπη “Η αθέμιτη επιρροή στη λήψη αποφάσεων, η ανεπαρκής εφαρμογή των εγγυήσεων για την ακεραιότητα, και οι απειλές για το κράτος δικαίου. εξακολουθούν να υπονομεύουν την αποτελεσματικότητα των κυβερνήσεων”. Ακόμη περισσότερο στην Κύπρο.

Η Διεθνής Διαφάνεια καταλήγει στο συμπέρασμα ότι “σε αυτό το πολύπλοκο περιβάλλον [που δημιούργησε η παγκόσμια κρίση], η καταπολέμηση της διαφθοράς, η προώθηση της διαφάνειας και η ενίσχυση των θεσμών είναι κρίσιμες για την αποφυγή περαιτέρω συγκρούσεων και τη διατήρηση της ειρήνης”. Ας ελπίσουμε ότι ο επόμενος πρόεδρος της Κύπρου θα λάβει υπόψη του αυτές τις συστάσεις και θα αποκαταστήσει την πολυπόθητη ακεραιότητα και αξιοπιστία.

**Ο Χαράλαμπος Έλληνας είναι Ανώτερος Σύμβουλος του Παγκόσμιου Κέντρου Ενέργειας, του Ατλαντικού Συμβουλίου (the Global Energy Centre, the Atlantic Council).*